

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокє число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділя і руских свят о 5¹/₂ год. пополудні.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.— Рекламациі неопечатаніє вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надєсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Коли буде в Росії конституція?

(+) Надії, які покладано на зміну системи в Росії після страшної внутрішньої ворохобні, якось не справджують ся. Обіщована державна дума, що мала стати законодавчим тілом в Росії і ввести конституційний устрій, утікає що раз дальше від жадібних волі народів російского царства, неначе то марево від утомленої спрагою і спекою пустинної каравани. Правительство заповідало спершу, що в листопаді минулого року скличе державну думу, відтак пересунуло сей речинець скликаня на січень, а тепер уже звіщають, що має она зібратися аж в цвітні. Та нема ніякої певности, чи і в цвітні або взагалі она збереже ся. Правительство все має якусь вимінку, бо якось не легко єму розлучити ся з дотеперішньою чиновничою самовладою і ввести конституційний устрій.

Чиновництво і поліція явно посполували внутрішньому розладови, підхожуючи до того темну чернь, щоби лише переконати володаря, що конституція в Росії є прямо неможлива. Якось не вдали ся однак сі заходи чиновництва і поліції, а тепер коли у великій часті повело ся насилою приборкати вольнодумні живла і революцію, правительство не квапить ся з приготовлєними виборчими до державної думи і проволікає справу

що раз дальше. Т. зв. «Союз союзів», спільний комітет усіх робітничих товариств, ухвалив у Фінляндії бойкотувати державну думу, яко непохожу на справді конституційно-законодатне тіло і змагати до революції, а годі перевернувши сучасний устрій, завести соціально-демократичну рїчпосполиту.

Політичний розум наказував би, не вижидати аж того часу, коли вибухне знов революція, а чим скорше перевести вибори до державної думи і тим способом хоч в часті причинити ся до втихомиреня роздратованих умів. Одначе чиновництву очевидно булаб на руку ворохобня, щоби тим способом доказувати неможливість конституційного розстрою. На зїзді «Союза союзів» мало правительство своїх тайних шпигунів, котрі помогли правительству дізнати ся про всі тайні ведєних нарад і Варшавський Дневник малоє вже на тій основі мару революції та домагає ся рїшучих проти неї розпорядків. Одначе як і недавно в часі ворохобні правительственні органи були визивачами, так і тепер в Польщі і Прибалтійськїм краю намагає чиновництво роздмухати ворохобню.

Проти такого визиваючого поступованя чиновництва виступили визначні естонські і лотискі горожани в петербурських дневниках з протестом і застерігають ся проти такого нікчемного поступованя чиновництва, яке там головно є німецької породи, щоби звичайні хлібо-

робські ворохобні підношено до значїня революції проти царя і держави.

Так само на Литві і Білоруси намагало ся чиновництво підбурити хліборобів проти великих власників, одначе там їм се не повело ся так, як в Лівонії, де хлібороби допускали ся підпалу і рабованя.

Отсі ворохобні, се правительству на руку ковінька, щоби відрочувати безнастанно вибори до державної думи і таким способом удержувати на дальше самовладу чиновництва.

Та окрім того видумало собі правительство другий пригідний спосіб до крутїйства і то в виді обезпеченя прав меншостий московских населєнців. Очевидно кожда справедлива конституція повинна подбати про охорону народних меншостий, але так, як робить теперішнє російське правительство, се прямо глум! В Холмщинї для піддержаня православя правительство признало, що в люблинській і радомській губернії має бути вибраний послом неминучо одєл православний Москаль до державної думи. Сего буде домагати ся всюди московське населєнє, хоч оно по многих містах творить дрібну горстку зложеноу з чиновників, поліції ітд. також вибору своїх послів. Але цікава річ, чи правительство признасть право вибору українського посла там, де є серед населєня навіть поважна меншість Українців.

Отже тепер сушать собі в Петербур-

Нариси.

Критикам.

У мене серце ніжне. Чим небудь сильно переймаєсь і в тім як раз моє нещастє. Нераз мала прикрїсть так сильно заворушить мною, що я сам не знаю, чи я живу, чи доживаю.

Саме тепер приготовляюсь до свого стану. Рїжні гадки тревожать мене, а вже найбільш питанє, чи я відповім своєму завданю. Оно таке піднесле — оно ущасливляє кожлу людину, бо лагодить болі душі на сїм падолі сльоз. Але з другої сторони які перепони, — та людська природа, що звикла все упадати — якої тревоги она мені наганяє! Прийде хвиля — чоловік щасливий, як в раю — а по сій якесь розчарованє, невдоволенє, сам собі чоловік не милий.

Саме тепер сиджу при пультї і роздумую над сим, що лиш на гадку прийде. Звичайно приходять думки, що суть тяжкі до розвязаня. Ось тепер шибнула у мене думка, чи не булоб мені добре

по укінченю студий пти в сьвіт за очи. Може там є хоть крихітка правди, бо тут, най мені хто не аби як доказував, не вірю. Один говорить в тій ціли, щоб впровадити в блуд, другий говорить, бо на се язик має, а знайдєсь добра людина, всему дасть віру, бо не знає, що неправда їде, неправдою поганяє.

Не один з шановних читачів подумає: а то дурак, таж се вже давно доказано і ніхто тепер сим не переймаєсь. Але я все оправдуюсь своєю природою. Мені довелось у своєму житю читати кілька книжок, о котрих на певно могу сказати, що суть безосновні; чому їх автор видав, чи ради хліба, чи ради слави — бігме не знаю. А появить ся така книжка — всі горлають: епохальна, автор висьвітлив всі струни житя, розяснив горизонт та розвязав багато питань. А там в сути річи нічо нема, сам автор дивуєсь, що єго книжка діждалась такої критики. І тепер ударить ся на патриотизм і вже книжка розходить ся. Бо треба, мовляв, свого підперти. І у нас тепер читаєсь критику — а книжки дасть

Бог, хоч купить. Але знайду закид. «Ще ся той не народив, що би всім догодив». Правду кажете, але зважте, які нісенїтницї в сій книжці, а чому так захвалюєте. Бо він розяснив багато питань, відізветесь. Пробіг — та які? — Та ті, що п. критик виказав, звучить відповідь. А тепер достохвальні і неувядаємі критики — до вас кілька слів.

Чим ви руководитесь в оцінюваню? Не один з вас відкаже мені: Я вже маю тільки слів при захвалюваню, а так добираю їх, що виходить гра слів. Я сам властиво не вірю в се, що я скритикував. Але щож робити — я в тім знаток. І так нема правдивих критиків, котріб не руководились зглядами, бо мовляв, підбасувати не шкодить.

Але тут знова заходить трудність. Спитає хто, говорить о виданях та о критиках, а не наводить заголовків книжок та імен критиків.

Я на се відповім. Прошу все з розвагою читати, а все предложить ся вам.

Ось наведу о скілько мога критику, о однім письменю. Талан у него не аби

аї голову над забезпеченем прав московських меншостей і тим проволікають вибори до думи. Імовірно отже виборча ординація буде ще раз змінена, і так буде правительством проволікати справу, поки не доведе до нового роздратованя, до революції.

Державна рада.

З дневного порядку палата приступила вчора до дискусії над пільгами в звязи з законом про рентові оселі, ухваленого галицьким соймом. Референт пос. Абрагамович предкладає іменем податкової комісії слідуєчі внесеня: 1) Законодатне забезпеченє видаваних рентових листів. 2) Признанє сим листам пупілярної безпечности. 3) Увільненє від стемплів і належитостей всіх подань, довжних скриптів і т. и. документів, потрібних при переведеню закона про рентові оселі. 4) Признанє політичної екекуції в справах стяганя рентових залеглостей і відсоток. Референт виводить, що се є пільги, які до тевер завсїгди признавано інституціям, що мають на цілі підпирати господарства. Жаданє галицького сойму, щоби держава обняла гваранцію за рентові листи, податкова комісія відкидає. Тож бесідник просить о принятє решти внесенє.

Пос. Фоглер зазначає іменем меншости комісії денкі сумніви против постанов, які містять ся в галицькїм законі про рентові оселі та твердить, що галицький сойм переступив свою компетенцію. Однак з огляду, що закон є вже санкціонований, меншість комісії не займає ворожого законowi становиска, тільки жадає, щоби дотичні параграфи стали перенесені з краєвого закона до державного закона.

Пос. Бик полемізує з Фоглером і просить о відкиненє єго внесеня; пос. Офнер підпирає жаданє комісійної меншости, а відтак управитель міністерства справедливости др. Кляйн дає деякі виясненя. По довшій промові пос. Гурского, який бо-

ронив рентовий закон перед підозріннями о воєнні наміри, забрав голос пос. Романчук, який пригадав опір галицьких Русинів против закона про рентові оселі, однак що до мерітум предложеного внесеня бесідник признає, що користи з єго припадуть всім мешканцям і тому буде голосувати за предложенем.

Управитель міністерства справедливости др. Кляйн в дуже довгїм виводі збивав твердження пос. Фоглера що до некомпетенції галицького сойму. Рішаючим при ухвалюваню таких законів є їх переведенє і всьо зависить від виконаня. Наконєць справоздавець більшости комісії пос. Абрагамович заявляє, що пос. Романчук пересвідчить ся, що при переведеню закона буде поступати ся зі строгаю безсторонністю.

Закон принято в другім і третім читаню, а внесенє меншости відкинєно. Відтак полагоджено чековий закон і на тїм замкнено засіданє.

Слідуєче засіданє в понеділок о год. 3. по полудни.

З українського дневникарства.

В тїм самім форматі, що київска «Громадська Думка», виходить в Одесі тижневник для народа, «Народня справа». Для схарактеризованя краски сєго українського, престонароднього органу, та методи промовлюваня до людю, наводимо отсе вступну статю першого числа.

Чого нам треба? — питає Н. С. — Коли чоловік з темної тюрми виходить на Божий світ, то ясне сонце засліплює йому очі і він з-опалу не добачає, що круг нього робиться і куди йому треба простувати. В такому стані тепер російській народ і особливо наш український селянин. Ще так недавнєчко він був позбавлений усяких людських прав, кождий його крок був під доглядом усякого начальства та паньства, а тепер, — на тобі, признали його, сірого селянина і робочого, якого ще учора признавали тільки робочою силою, потрібною лише для то-

го, щоб панам можна було жити по панськи, не каляючи своїх білих ручок в чорній роботі, які працювали, в кращому разі, головою, розумом, а в гіршому — лише жили з праці других, — сьгодні сього селянина кличуть вибрати представників в Державну (Государственну) Думу. Учора ще для нього сьельський стражник, а не то що становий або земський начальник, було щось таке високе, що для селянина навіть думати, що він щось може тяжить в «ділах» такого начальства, було злочинством, а сьгодні — він повинен вибирати людей, які будуть розбирати справи вьсього Російського государства і видавать для сього всякі закони. Діло велике!

От для того, щоб це велике діло зробити як слід, то треба селянинові добре обдивитись навкруги себе і гарненько обміркувати сю справу. Йому дають нові права. Як же ними скористатися? Раніш всіми ділами в Державі заправляли чиновники, і от життя людям у нас в державі робилось все гірше і гірше, бідність все більше і більше. Колись хвалилися тим, що ми така сильна держава, що можемо всіх побивати, і всі нас бояться. А на повірку вийшло, що навіть невеличка й далека Японія, про яку раніш мало й чули, побила нас, та це як кріпко побила! А все це через непорядки. Непорядки ці дійшли тепер до того, що всім стало трудно жити, навіть панам, і через це й вони тепер требують нових порядків, бо далі так жити не можна. Яких же нам треба порядків, щоб поліпшало жити? Про це ми й будемо писати в нашій часописі.

Із-за цього бажаня і домаганя нових ліпших порядків вибухли великі розрухи по всій Росії, і головне, чого тепер усі домагаються, — це щоб роспоряджались у нас усім не чиновники, а сам народ. Роспорядчики потрібні, але треба щоб вони не самі себе вибирали, як це робиться тепер, — бо через це вони дбають тільки про свою користь. А треба, щоб їх вибрав сам народ, тоді вони повинні будуть дбати й про користь на-

який — язик у него цвітистий, розуміє поезию і прозу, чоловік наскрізь гуманний, та на жаль в старшїм віці зломав ся. Кілько противорічностей в тих кількох словах — кождий пізнає. Ну, але як читає ся критику, то не вільно вже тим самим критикувати... Бо в критицизмі нема гіперболі. Чому так діє ся, питаю? Чому у нас все зводить ся до буденного ремесла? Не знаю — сиджу в комнаті і роздумую над сим.

Сьвятий Вечер.

Мені довелось у своїому житю не бути раз дома на Різдо. Господи, як то тяжко сідати хочби і до тисового стола між чужими.

У нас по приказу власти почалась вечера о третій годині по полудни, а я звик в кружку родиннім о много пізнійше. Но але щож діяти, повелівають, треба слухати.

Мій стіл аж угинавєсь під тягаром ріжних потрав та фляшок. Всі мої товариші були смутні. Мені пригадав ся мій

старенький отець, що звик всім желати, та старенька мати, що все при таких торжествах плакала, бо мовляла, хто знає, чи доживем на другий рік разом кутю споживати. Там сільска стріха набрала якоїсь виспої поваги. Всі поважно настроєні. В хаті дідух — солома, по котрім я козли вивертав, а стіл вкритий сїном. Правдивий вертеп вифлєвський. А тут нема сєго, нема моїх любих родичів, они певно згадують мене, та нишком плачуть. Серед таких споминів я сидів при своїм столі. Я зовсім не був розположений з своїм товариством навязувати розмови, по котрого лицю відбивав ся такий сам смуток та туга, як у мене. В тїм роздав ся спів: »Христос родив ся«. Але який той спів — се не той веселий, той повний втіхи, який я чув в своїй рідні — се наскрізь тужливий. Душа свій настрої показала і в радісній пісні. Зачинали раз-у-раз колядувати, але ані разу не довели до кінця.

В тїм подали кутю. Страва ся в рік тільки два рази являє ся на стіл. Вже тим самим манить кождого — а саме

слово кутя, єсть щось взнеслого, щось довго ожиданого.

Я пригадав собі знова кружок родинний, коли то отець перший набрав куті в ложку та з розмахом кидав на стелю. Мені пригадалась та хвиля, коли я рахував зернята на стелі, бо число зернят вказувало на число кіп пшениці. А тут сєго не було — так начеб нікому з нас не ходило о се, чи народить ся пшеничка нашим мужикам, чи ні. Вечера була вже ід кінцеви, кождий лиш очікував сєго, бо кождого серце було привязанє до родини, а не до чужини.

Помолились і розійшлись до своїх комнат. Я прийшов якимсь дивом до чужої комнати і тут місто веселого лиця побачив смутне, як колиб сєму людині сталась велика кривда. »Христос раждає ся«, прошептав до мене і тим дав мені до пізнаня, щоб я опустил єго комнату.

Я відійшов у свою хату, але тут було так смутно, що я не міг дальше видержати, та розплакав ся, як мала дитина.

О. З.

Льондон. Daily Telegraph доносить з Токіо, що Хіни жадають звороту 5 мільярдів, уміщених в хінсько-російським банку, дальше усунена російського війська з манджурскої залізниці і винагороди за воєнні шкоди. Виступ Хін є рішучий, а до їх рішучості причинила ся головно та обставина, що Росія без дозволу веде гірничі підприємства в кількох амурських округах.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Іван Остап

Des nerfs dérangés.

(Дальше).

А зіроньки сяли — сяли.
 Їх розсипав Господь немов ті алмази в небесній країні...
 Росипав і сказав людям: дивіть ся, дітвочки, на їхню красу. Дивіть ся і стреміть до тої країни щастя. Там будете щасливі...
 А яка чудесна та країна...
 У ній, кажуть люди, суть небесні палати, в котрих проживають ангели.
 І у тих палатах зродилась мабуть Вона — любов...
 Зродилась ніжна-тихенька...
 Відломил кавальчик Божої краси і виглянула ясною, місячною нічою на сьвіт...
 І навчила людей кохання...
 Вони люблялись а Вона дивилась на них...
 І тепер усміхалась до тихого дівочого співу...
 Усміхалась і спускалась із високого неба...
 Злітала ніжним віддыхом, вбіймала — тулила до груди, пестила, цілувала і знов линула високо — високо...
 Линула в країну, де зіроньки сяють...
 Дівчина стояла і співала...
 Він дивив ся з захватом на ню.
 Стояли якийсь час мовчки — нарешті впали собі в обійми...
 — Зоню, Зоню! Ти виспівала душу мою...
 Тулив — і цілував її очі, уста, голівку.
 А вона не боронилась. Стояла тихенько і дивилась з любов'ю у його очі...
 ...Тепер ти моя, на віки моя — шепотів до неї — нічо не розлучить нашого кохання.
 І як довго снів я о тому щастю. Тепер не одіймесь воно від нас.
 Не бій ся любко. Привинь щастя золотеньке — гарне і розпукне ся пестрою цвіткою на дорозі нашого життя.
 Цвітка розпукне листочки і дихне запахом і солодечю на нас...
 Ах як довго марив я о тому щастю!..
 Ти булаб моїм життям, моєю душою, цілим моїм єством...
 У палких своїх мріях видів я тебе, королівну мого життя
 І видів, як йшлаємо спільно тим життям. Обое разом.
 Пестрі цвіти дотикались твоїх ніг, отвирали головки в неописаній красі. А ми йшли — йшли до райської країни щастя...
 І ось та країна перед нами...
 Розложилась у небесному сьвітлі, умріялим тільки і душою вилеліяним сьвітлі...
 Зоню, чи хочеш гостити зі мною в тій країні? Чи хочеш злучити спільно наше життя і йти разом до золотого щастя? Кохання вже маємо спільне... Чи хочеш, щоб було таким й життя?
 Вона стояла мовчки і дивилась якийсь час любовно йому в очі.
 А очі її впивались в її душу і просили лише одного слова: «хочу»...
 Нарешті стрепенулась. Випростувалась і стояла рішучою по довшій душевній борбі...
 — Ні... — прошепотіла її уста. — Бог мені сьвідком, як я тебе люблю і любити буду, докиль серце не сяє... Але не вийду за тебе ніколи...
 І чув, як в тій хвили розірвалось його серце... Розділилось на дві часті. Одна билась коханням — а друга пігналась за тим щастем, котре реготалось і втікало з овиду його життя.

(Конець буде).

Colosseum

В пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.
 від 1. до 15. лютого 1906.

Нова сензаційна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлено В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білетом на фотелі, ложі і I-рядні крісла можна їхати даром на представлення омаїбусами Кольосою, які ждуть коло Відевської Каварні.

Лише одну корону коштує 1909 річник „Добрих Рад“. — Зміст: 388 порад, 94 рисунків, поперх 100 дотепів, 138 афоризмів. — Старі річники за половинну ціну. — Передплата на 1906. рік лише 2 К. — Адреса: „Добрі Ради“ Стрілецький Кут (Буковина). 189(1—2)

Кашель!

Хто на него терпить, най уживає випробованих усмирняючих і смачних

Kaiser's Brust-Caramellen

1740 нотар. потверджених сьвідоцтв стверджує ревний успіх при кашлю, хрипці, катарі і флегмі.

Пачка 20 і 40 сотиків. Правдині лише з маркою охоронною „Три сосни“. Склади: у Львові: С. Гай, аптека; Зигм. Рукер, аптека; Петро Мінотли і Ска, дрогуєрия; Якоб Байзер, аптека; О. ф. Віккер і Сні; Кароль Палевский, аптека; Ів. Швейлес; М. Лавовский аптека; Адольф Ашкенази, аптека під зол сломом; І. Шіес-Поратинский, аптека; Антон Ербар, дрогуєрия; Едмунд Курпер, дрогуєрия; Лев Калібер, аптека в Бродах; Іоаким Фрідман, ант. в Миколаєві; Зигм. Ротенберг, аптека в Олеску; Герм. Бінгліндер в Перемишлянах; Мартин Собель в Стрию, Д. Роінгер, ант. в Збаразі; Моріц Вібрінг, ант. в Станіславові; Стан. Бурса, в Косові; Юліян Новіцкий, ант. в Печеніжині; Е. Стенцель, ант. в Коломії; Адольф Дуретер, ант. в Бережанах; Зигм. Лі д'єс, аптека в Вишнівчині; Золотислав Наглік окр. ант. в Бережанах; Б. Вальк, дрогуєрия в Станіславові; І. В. Лінк, дрог. в Ярославі; Е. Геллер в Надвірній; С. В. Лангінгер в Самборі; Др. Юл. Франко, ант. в Тернополі; Вільг. Ландесберг, ант. в Бродах; Здислав Завалкевич в Камінці; Г. М. Фішер ант. в Станіславові; Аптека під Білим Орлом В. Філіпка в Н. Санчі; Лавр. Цімерман маг. фарм. в Підволочисках; Ігн. Гешелес, ант. в Городну; Ст. Фалішевский, ант. в Балагороді.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

папери цінні і МОНЕТИ

по найдешевшій курсі денним не числячи ніякої провізії.

Стация почтова телегр. і заліз. Unterthemenau.

Річний оборот поперх 3.000 вагонів.

Унтертеменауска Фабрика виробів з глини

ІВАНА князя ЛІХТЕНШТАЙНА

в Unterthemenau bei Lundenburg, поручає:

гарні глини кафелі всякого рода і витривалості на хідники, двірці, стайні, подвіри і т. п., дальше плити мозаїкові в тисячах десенів від найпростійшого до найбогатшого виконаня (річна продукция 15 мільонів плит) для церков, шкіл, фабрик і т. д., подвійно поливані каміні рури, комни, ремізові рури, поливані цегли (сухопрасовані з найвищою витривалостію для пильових будівель, мокро прасовані для будови каналів), плити до виладання стін і фасад, блискучі плити, дахівки всякого рода, натуральної краски і поливані у всіх барвах, рури до дренаваня, кафелі до печей.

Ілюстровані цінники даром і оплатно. Число робітників 700.

Свій до свого!

Др. ВЕЛИЧКО ГРИГОРИЙ

Заведене насінно-огородниче.

Росада ярин, цвітів, трускавок ітп. Erfуртські насіння ярин, господарські, цвітів і т. д.

Цибульки цвітів, рожі, корчі овочеві, дерева і т. д.

Львів, ул. Кампіяна ч. 9.

Просить ся о скорі замовленя, щоби можна скорше приготувати висилку.

ДО КАНАДИ

як і до всіх других заморських земель

переправляє найдешевше

повсюди знакома фірма:

W. K A R L S B E R G

Hamburg, Ferdinandstrasse 15.

Поки хто шифарту купить, нехай порівнає мої ціни з цінами агентів корабельних.